

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ СТРАХУВАННЯ КРЕДИТНИХ РИЗИКІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАБІЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ

Худолій Юлія Сергіївна*, кандидат економічних наук, доцент
Добропас Анастасія Володимирівна**, магістр
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Приймак Анастасія Юріївна***, бухгалтер
Launchwell Consulting Company Limited, Таїланд

*ORCID 0000-0002-6962-3236

**ORCID 0009-0003-4873-0926

***ORCID 0009-0005-2641-1662

Дата надходження статті: 28.08.2026

Дата прийняття статті: 17.09.2026

Дата публікації статті: 07.10.2026

Вступ. Сучасний стан та розвиток банківського сектору значною мірою залежать від ефективності управління кредитними ризиками, які є одним із ключових факторів забезпечення фінансової стійкості банківських установ. Особливої актуальності ця проблема набуває у сфері споживчого кредитування, де рівень ризику є значно вищим порівняно з іншими видами кредитування.

Кредитний ризик у сегменті споживчого кредитування характеризується високою залежністю від макроекономічних, соціальних та поведінкових факторів. Ймовірність неповернення споживчих кредитів значною мірою визначається рівнем доходів населення, стабільністю зайнятості, інфляційними процесами та іншими зовнішніми чинниками. Крім того, у сучасних умовах економічної нестабільності та військових викликів фінансові можливості позичальників зазнають суттєвих впливів, що підвищує ризик неповернення кредитних коштів.

Одним із важливих інструментів мінімізації кредитних ризиків є страхування, яке дозволяє перерозподіляти ризики між учасниками фінансового ринку та підвищувати стабільність банківської системи. Використання страхових механізмів у сфері кредитування сприяє зниженню кредитних втрат банків, підвищує рівень фінансового захисту та забезпечує більш ефективне управління кредитними ризиками.

Огляд останніх джерел досліджень і публікацій. Проблематику страхування кредитних ризиків у сучасних умовах досліджують як вітчизняні, так і закордонні науковці.

У дослідженні Масюка Ю.В. [1] описано механізм, де страховик виступає гарантом повернення коштів, акцентовано на тому, що страхування не ліквідує ризик автоматично, а трансформує його у зобов'язання страхової компанії лише у разі настання передбаченого договором страхового випадку, а також обґрунтовано потенціал розвитку страхування кредитних ризиків в Україні.

Чуб П. М. [2] у своїй роботі розглядає три види страхування кредитних ризиків, а саме добровільне страхування ризику непогашених кредитів, страхування відповідальності позичальника за непогашення кредитів, страхування застав й обґрунтовує необхідність вдосконалення механізмів страхового захисту для зміцнення фінансової стабільності як кредиторів, так і позичальників.

У своїй роботі Севаст'яненко О.В. та Гервасовська А.В. [3] досліджують механізми страхування кредитних ризиків як фундамент для забезпечення стабільності фінансового сектору України, а також детально аналізують делькредерний та заставний методи страхування, які є найбільш затребуваними на вітчизняному ринку. Дослідниці прогнозують активне впровадження новітніх технологій та розширення асортименту страхових продуктів у майбутньому.

© Худолій Ю. С., Добропас А. В., Приймак А. Ю., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

Волкова В.В. та Волкова Н.І. [4] у проведеному дослідженні з'ясовують причини недостатнього використання страхування кредитних ризиків в Україні та доводять, що розвиток цього сегменту є дієвим шляхом зниження банківських ризиків. Авторки у статті представляють авторське бачення сучасних форм страхового захисту, адаптованих до умов ринкової економіки.

У дослідженні авторського колективу Я. Я. Назаренко, І. В. Горобінської, Л. М. Бабич, О. І. Гуцалюк, [5]. Наконечної запропоновано узагальнену оптимальну стратегію, яка передбачає послідовне виконання етапів формування кредитних ризиків. Авторами акцентовано увагу на впровадженні інноваційних методів страхування, які доповнюють традиційні інструменти. Автори доводять, що комплексна стратегія, яка враховує внутрішні та зовнішні чинники, допомагає побудувати багаторівневу систему захисту. Це забезпечує стійкість банку в умовах зовнішніх шоків та зміцнює його загальну фінансову стабільність.

Проаналізовані праці засвідчують, що розвиток страхування кредитних ризиків в Україні суттєво стримується високими страховими тарифами, що призводять до здорожчання кредитів та зростання витрат виробництва, також вагомим бар'єром є низький рівень довіри до страховиків через відсутність прозорої звітності та сумніви банків у їхній реальній платоспроможності. Більшість дослідників зазначають, що наявні механізми часто пропонують лише часткове покриття збитків (50–90%) або позбавляють банк можливості безпосереднього захисту інтересів через відсутність прямих правовідносин зі страховиком. Крім того недостатня обізнаність позичальників щодо ризиків та загальна економічна нестабільність, посилена військовою агресією, вимагають негайної адаптації нормативної бази.

Водночас питання підвищення ефективності страхування кредитних ризиків у сфері споживчого кредитування, зокрема з урахуванням сучасних економічних викликів та розвитку цифрових технологій, потребують подальшого наукового дослідження.

Метою написання статті є:

- обґрунтування ролі страхування як інструменту мінімізації фінансових ризиків, особливо в сегменті споживчого кредитування;
- аналіз сучасних страхових продуктів та виявлення бар'єрів, що стримують розвиток страхового ринку в Україні;
- дослідження потенціалу інноваційних технологій, зокрема штучного інтелекту, для вдосконалення процесів оцінювання та управління кредитними ризиками в режимі реального часу.

Основний матеріал і результати. Згідно з Положенням Національного банку України про визначення банками розміру кредитного ризику за активними операціями [6], кредитний ризик трактується як імовірність виникнення збитків, додаткових витрат або недоотримання доходів унаслідок невиконання боржником своїх зобов'язань за договором.

Наразі ключовими інструментами управління кредитними ризиками є створення банківськими установами резервів за активними операціям [11]. Наразі рівень покриття дещо перевищує достатній поріг (рис. 1), але відсутність суттєвого запасу міцності обмежує можливості банків ефективно протидіяти потенційному зростанню кредитних втрат.

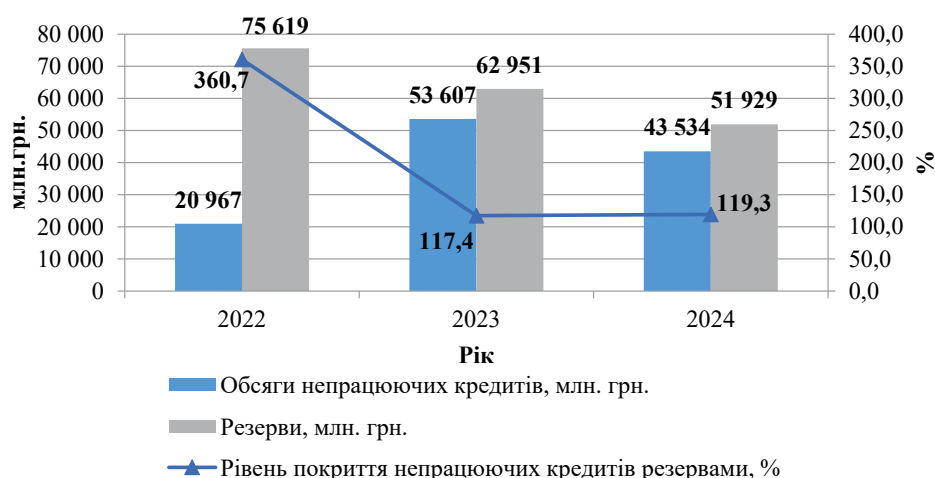

Рис. 1. Динаміка рівня покриття непрацюючих споживчих кредитів резервами банків України у 2022–2024 рр.

Джерело: побудовано авторами на основі [10]

У таких умовах підвищується значення використання додаткових інструментів управління ризиками, зокрема страхування кредитів.

Постанова Національного банку України від 25.12.2023 №182 [7] визначає класи страхування, що належать до сегмента страхування фінансових витрат. Для банківської практики ключове значення мають клас 14 «Страхування кредитів» та клас 15 «Страхування поруки (гарантії)», які передбачають покриття ризиків, пов'язаних із виконанням кредитних зобов'язань. Водночас у практиці банків широко використовується страхування життя позичальника, яке формально не належить до цих класів, але виконує функцію зниження кредитного ризику.

Порівняльний аналіз страхових продуктів (табл. 1) свідчить, що найбільш поширеними залишаються базові програми банківського страхування, які покривають лише ризики смерті або інвалідності позичальника.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика страхових інструментів покриття кредитних ризиків

Параметр	ТДВ СК «АРКС Лайф», ПрАТ СК «ВУСО», ПрАТ СК «Універсальна», ПрАТ СК «УНІКА» («Страхування готівкового кредиту») [8]	АТ СК «ТАС» («Кредитний захист») [9]	ПрАТ СК «ПЗУ Україна» («Позичальник») [10]
Тип страхового продукту	Страхування життя та працездатності позичальника	Комплексне страхування життя, здоров'я та втрати роботи	Страхування непогашення кредиту, фінансових ризиків, втрати платоспроможності
Клас страхування	1 «Нещасні випадки», 2 «Страхування на випадок хвороби», частково 14 «Страхування кредитів»	1 «Нещасні випадки», 2 «Страхування на випадок хвороби», 16 «Фінансові ризики»	14 «Страхування кредитів», 15 «Поруки та гарантії», 16 «Фінансові ризики»
Страхова сума	До залишку боргу	Дорівнює сумі кредиту	В межах залишку боргу
Страховий тариф	0,2%/міс.	від 0,78%/міс.	0,2-1,5%/міс. (фіз. особи), 1,2-2,0%/міс. (юр. особи)
Відповідність потребам ринку	Висока, але з вузьким набором ризиків	Дуже висока, але дорожча та з обмеженнями	Найвища

Джерело: узагальнено авторами на основі [8–10]

Більш комплексні продукти, такі як «Кредитний захист» від АТ СК «ТАС», включають ширший перелік ризиків, зокрема втрату роботи, однак мають певні обмеження щодо статусу позичальника. Найбільш повно сутність страхування кредитних ризиків відображають програми ПрАТ СК «ПЗУ Україна», які належать до класів 14, 15 та 16 і передбачають покриття ризику неповернення кредиту.

Попри це, на практиці більшість страхових продуктів спрямовані на страхування життя, здоров'я чи платоспроможності позичальника, а не самого ризику неповернення кредиту. У результаті кредитні ризики банків покриваються переважно опосередковано [12].

Низький рівень розвитку страхування кредитних ризиків підтверджується і структурою страхових надходжень (рис. 2).

Так, у 2024 році в АТ СК «ТАС» частка страхування кредитів становила лише 0,1%, тоді як основну частку формують традиційні види страхування – ОСЦПВ, «Зелена картка» та КАСКО. Це свідчить про домінування масових страхових продуктів і недостатній розвиток сегмента страхування кредитних ризиків.

Додатковим підтвердженням обмеженого розвитку страхування кредитних ризиків в Україні є динаміка основних показників цього сегмента ринку (рис. 3). Аналіз свідчить про суттєве скорочення обсягів страхових премій у 2021-2022 рр. Так, якщо у 2020 р. обсяг страхових премій становив 259,1 млн. грн., то у 2021 р. він зменшився на 148,8 млн. грн., а у 2022 р. – на 92,2 млн. грн. У 2023-2024 рр. спостерігається певне відновлення ринку, однак обсяги премій залишаються значно нижчими за довоєнний рівень і становлять відповідно 19,9 млн. грн. та 25,2 млн. грн.

Рис. 2. Надходження за видами страхування АТ СК «ТАС» у 2024 р.

Джерело: побудовано авторами на основі [10]

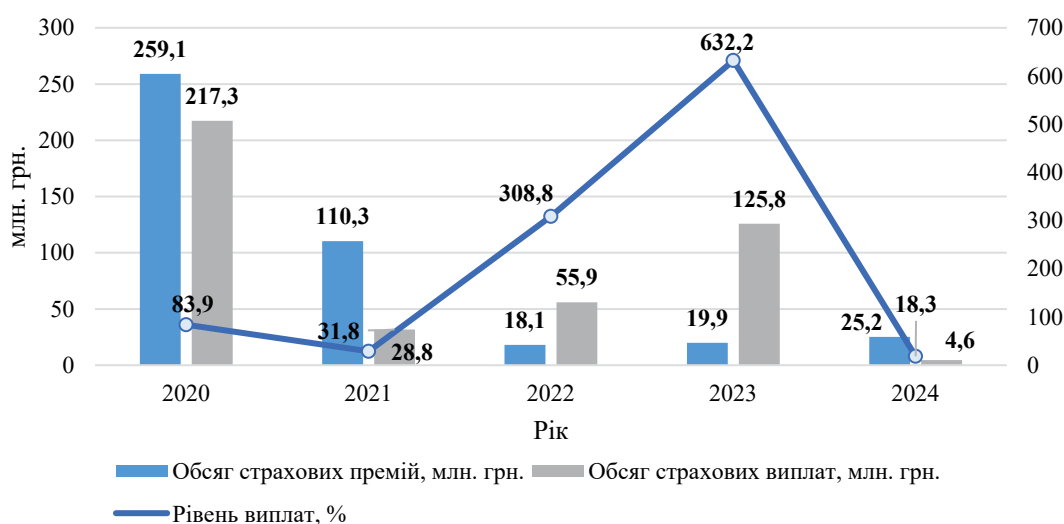

Рис. 3. Показники ринку страхування кредитних ризиків в Україні протягом 2020–2024 рр.

Джерело: побудовано авторами на основі [10]

Показники страхових виплат характеризуються значними коливаннями. Зокрема, у 2022-2023 рр. обсяг виплат суттєво перевищував обсяг отриманих премій, що призвело до різкого зростання рівня виплат – до 308,8% у 2022 р. та 632,2% у 2023 р. Така ситуація може пояснюватися реалізацією значної кількості страхових випадків у період економічної нестабільності та військових викликів. У 2024 р. рівень виплат, навпаки, знизився до 18,3%, що свідчить про певну стабілізацію ситуації на ринку.

Таким чином, проведений аналіз свідчить про високий рівень нестабільності сегмента страхування кредитних ризиків в Україні, що проявляється у значних коливаннях обсягів премій, виплат та рівня збитковості. Це додатково підтверджує недостатній розвиток цього виду страхування та потребу у вдосконаленні механізмів його застосування в системі управління кредитними ризиками банків.

Однією з ключових тенденцій розвитку фінансового сектору останніх років є активне впровадження технологій штучного інтелекту у процеси оцінювання та управління ризиками. Для страхового ринку це означає поступовий перехід від традиційних моделей страхування, що базують-

ся на статичних параметрах ризику, до більш адаптивних механізмів, здатних реагувати на зміни фінансового стану клієнтів у режимі реального часу [12, 13]. У цьому контексті особливої уваги заслуговує концепція так званого ШІ-полісу, який передбачає використання алгоритмів машинного навчання для постійного оновлення ризикового профілю позичальника.

На відміну від класичних страхових продуктів, де оцінка ризику проводиться лише під час укладення договору, ШІ-орієнтована модель передбачає регулярний аналіз нових даних про позичальника. Це можуть бути зміни доходів, кредитної поведінки або інших фінансових показників, що впливають на ймовірність дефолту. Завдяки цьому страховик отримує можливість більш гнучко коригувати умови страхування, а банк – своєчасно реагувати на зростання кредитного ризику.

Міжнародний досвід свідчить, що використання алгоритмів штучного інтелекту вже довело свою ефективність у фінансовому секторі. Такі системи застосовуються для прогнозування ймовірності дефолтів, оцінки страхових збитків та автоматизації врегулювання страхових випадків. Окрему роль відіграють цифрові сервіси взаємодії з клієнтами – чат-боти та інтелектуальні асистенти, які допомагають супроводжувати клієнта на всіх етапах укладення страхового договору та формують додаткову базу даних для аналізу ризиків [14].

Разом із тим інтеграція штучного інтелекту у страхову діяльність супроводжується низкою нових викликів. Зокрема, страховим компаніям необхідно адаптувати внутрішні бізнес-процеси до використання складних аналітичних систем, що потребує значних інвестицій у технологічну інфраструктуру та підготовку персоналу. Важливим аспектом залишається і забезпечення кібербезпеки, оскільки алгоритми машинного навчання оперують великими масивами фінансових та персональних даних. Крім того, існує ризик помилкових або упереджених рішень, що можуть виникати через некоректні дані або недосконалість алгоритмів, тому ключові рішення повинні залишатися під контролем фахівців-андеррайтерів [14].

Окремої уваги потребує і регуляторний аспект застосування штучного інтелекту. У Європейському Союзі вже сформовано нормативні підходи до регулювання таких технологій, зокрема в межах Європейського закону про штучний інтелект, який передбачає підвищені вимоги до прозорості алгоритмів, управління ризиками рішень ШІ-систем [15]. Це означає, що використання подібних інструментів у страхуванні повинно супроводжуватися чіткими процедурами контролю, а клієнти мають отримувати зрозумілу інформацію щодо принципів прийняття рішень алгоритмами.

З огляду на зазначене можна припустити, що впровадження ШІ-орієнтованих страхових продуктів здатне суттєво вплинути на ефективність управління кредитними ризиками банків. Для оцінювання потенційного економічного ефекту такого підходу було проведено умовний розрахунок на основі показників АТ КБ «ПриватБанк» за 2024 рік (табл. 2).

Таблиця 2

Вихідні дані для розрахунку економічної доцільності впровадження ШІ-полісу на основі показників АТ КБ «ПриватБанк» у 2024 р.

Обсяг портфеля споживчих кредитів банку, тис. грн.	102725736,00
Частка проблемних кредитів, %	5,74
Обсяг проблемних кредитів, тис. грн.	5896935,00
Рівень резервування, %	100,23%
Обсяг резервів, тис. грн.	5910553,53

Джерело: побудовано авторами на основі [8]

У такому випадку обсяг проблемної заборгованості зменшується на:

$$5896935 \text{ тис. грн.} \times 20\% = 1179387 \text{ тис. грн.}$$

Відповідно, новий обсяг проблемних кредитів становить 4717548 тис. грн., а потреба в резервах:

$$4717548 \text{ тис. грн.} \times 100,23\% = 4728398,36 \text{ тис. грн.}$$

Таким чином, ШІ-поліс дозволяє вивільнити 1182155,17 тис. грн. резервів.

Отже, страхування кредитних ризиків є важливим інструментом підвищення фінансової стійкості банківської системи, однак в Україні цей сегмент страхового ринку залишається недостатньо розвиненим. Проведений аналіз показав обмежене використання страхових продуктів, спрямованих безпосе-

редньо на покриття ризику неповернення кредитів, а також нестабільність ключових показників цього ринку. Водночас розвиток цифрових технологій, зокрема використання штучного інтелекту для динамічної оцінки ризиків, відкриває нові можливості для підвищення ефективності управління кредитними ризиками та оптимізації банківських резервів.

Висновки. За результатами проведеного дослідження доречно зробити наступні висновки:

- страхування є одним з ключових інструментів мінімізації кредитних ризиків, який дозволяє здійснювати їх перерозподіл між учасниками кредитного ринку, знижувати ймовірність отримання збитків банками та зміцнювати стійкість фінансової системи, особливо в умовах зовнішніх шоків;
- сегмент страхування кредитних ризиків залишається слаборозвиненим і характеризується високою нестабільністю. Аналіз виявив значні коливання обсягів премій та виплат (наприклад, у 2023 році рівень виплат сягнув аномальних 632,2% через військові виклики). А частка цього виду страхування в портфелях компаній є стабільно низькою;
- наразі кредитні ризики банків покриваються опосередковано, про що свідчить структура страхових продуктів серед яких переважають страхування життя, здоров'я або працездатності позичальника, а не безпосередньо стархування ризику неповернення кредиту;
- розвиток ринку страхування кредитних ризиків стримується високими страховими тарифами, що в свою чергу призводить до подорожчання кредитів, зниженням рівня довіри до страховиків, низьким рівнем обізнаності позичальників та недосконалістю нормативної бази;
- ключовою тенденцією розвитку фінансового сектору є активне впровадження технологій штучного інтелекту, а саме впровадження «ШІ-полісу». Це дозволить регулярно оновлювати ризиковий профіль позичальника, а в майбутньому перейти до адаптивних моделей страхування в режимі реального часу;
- однак, варто врахувати, що використання новітніх технологій, зокрема штучного інтелекту, у страхуванні вимагатиме контролю, прозорості у використанні алгоритмів та відповідності стандартам, зокрема країн ЄС щодо регулювання штучного інтелекту.

Таким чином, незважаючи на те, що страхування кредитних ризиків в Україні наразі є слабо розвинутим, впровадження цифрових технологій та комплексних страхових продуктів є ключовим шляхом до оптимізації банківських резервів та підвищення ефективності управління ризиками.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Масюк Ю. Економічний зміст страхування кредитних ризиків. *Аграрна наука XXI століття: реалії та перспективи*: тези доп. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 23–25 берез. 2021 р.). Дніпро: Друк. «Стандарт» (ПП Бойко В. В.), 2021. С. 16–18.
2. Чуб П. М. Страхування кредитних ризиків в Україні. *Страховий ринок України у світлі євроінтеграції: новітні виклики та тренди*: зб. матеріалів VI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 23 берез. 2023 р.). Київ: КНЕУ ім. В. Гетьмана, 2023. С. 133–134.
3. Севастьяненко О. В., Гервасовська А. В. Особливості страхування кредитних ризиків. *Київський юридичний журнал*. 2024. № 5. С. 68–74. DOI: <https://doi.org/10.32782/klj-2024-5.09>.
4. Волкова В. В., Волкова Н. І. Розвиток системи страхування кредитних ризиків банків. *Економіка і організація управління*. 2023. № 2 (50). С. 86–95. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2023.2.8>
5. Назаренко Я. Я., Горобінська І. В., Бабич Л. М., Гуцалюк О. І., Наконечна С. А. Страхування кредитних ризиків у банках: стратегії та методи управління. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 12. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15866791>
6. Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями : Постанова Правління Національного банку України від 30.06.2016 № 351. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16#Text> (дата звернення: 01.07.2026).
7. Про затвердження Положення про характеристики та класифікаційні ознаки класів страхування, особливості здійснення діяльності зі страхування та укладання договорів за класами страхування : Постанова Правління Національного банку України від 25.12.2023 № 182. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0182500-23#Text> (дата звернення: 01.07.2026).
8. Страхування готівкового кредиту від ПриватБанку. URL: <https://privatbank.ua/strakhuvannia/hotivkovyi-kredyt> (дата звернення: 15.07.2026).
9. ТАС-Кредитний захист. URL: <https://sgtas.ua/other-products/a-bank/> (дата звернення: 15.07.2026).
10. Страхування позичальників – Захист банківських клієнтів. URL: <https://pzulife.com.ua/products/banks/rozychalnyk.html> (дата звернення: 15.07.2026).
11. Худолій Ю. С., Глушко А. Д. Управління кредитними ризиками банків України в умовах воєнного стану: кореляційно-регресійне моделювання. *Трансформаційна економіка*. 2026. № 2 (15). С. 173–180. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2026-15-27>

12. Приймак А. Ю. Оцінка ефективності страхових механізмів у зниженні кредитних ризиків позичальників / наук. кер. Ю. С. Худолій. *Розвиток фінансового ринку в Україні: загрози, проблеми та перспективи*: матеріали VII Міжнар. наук. - практ. конф. (м. Полтава, 27 листоп. 2025 р.). Полтава: Нац. ун-т ім. Ю. Кондратюка, 2025. С. 130–132.

13. Страхування онлайн: як штучний інтелект змінює ринок. URL: <https://vitatv.com.ua/novyny-kompaniy/strakhuvannya-onlayn-yak-shtuchnyy>. (дата звернення: 20.07.2026).

14. The future of Credit Insurance: Embracing AI for strategic advantage. URL: <https://group.atradius.com/knowledge-and-research/resources/the-future-of-credit-insurance-embracing-ai-for-strategic-advantage>. (дата звернення: 20.07.2026).

15. The EU Artificial Intelligence Act. Up-to-date developments and analyses of the EU AI Act. URL: <https://artificialintelligenceact.eu/>. (дата звернення: 20.07.2026).

REFERENCES:

1. Masiuk Yu. (2021) Ekonomichnyi зміst strakhuvannya kredytnykh ryzykiv [Economic essence of credit risk insurance]. *Ahrarna nauka XXI stolittia: realii ta perspektyvy*: tezy dop. nauk.-prakt. konf. (Dnipro, March 23–25, 2021). Dnipro: Druk. “Standart” (PP Boiko V. V.). (in Ukrainian)

2. Chub P. M. (2023) Strakhuvannya kredytnykh ryzykiv v Ukraini [Credit risk insurance in Ukraine]. *Strakhovyi rynek Ukrainy u svitli yevrointehratsii: novitni vyklyky ta trendy*: zb. materialiv VI Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (Kyiv, March 23, 2023). Kyiv: KNEU im. V. Hetmana. (in Ukrainian)

3. Sevastianenko O. V., Hervasovska A. V. (2024) Osoblyvosti strakhuvannya kredytnykh ryzykiv [Features of credit risk insurance]. *Kyivskyi yurydychnyi zhurnal – Kyiv Legal Journal*, vol. 5, pp. 68–74. DOI: <https://doi.org/10.32782/klj-2024-5.09>

4. Volkova V. V., Volkova N. I. (2023) Rozvytok systemy strakhuvannya kredytnykh ryzykiv bankiv [Development of the credit risk insurance system of banks]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia – Economics and Management Organization*, vol. 2 (50), pp. 86–95. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2023.2.8>

5. Nazarenko Ya. Ya., Horobinska I. V., Babykh L. M., Hutsaliuk O. I., Nakonechna S. A. (2025) Strakhuvannya kredytnykh ryzykiv u bankakh: stratehii ta metody upravlinnia [Credit risk insurance in banks: strategies and management methods]. *Aktualni pytannia ekonomichnykh nauk – Current Issues in Economic Sciences*, vol. 12. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15866791>

6. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro vyznachennia bankamy Ukrainy rozmiru kredytnoho ryzyku za aktyvnykh bankivskymy operatsiiamy: Postanova Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy vid 30.06.2016 vol. 351 (2016) [On approval of the Regulation on determining the amount of credit risk by Ukrainian banks for active banking operations: Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine Vol. 351 dated June 30, 2016]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16#Text> (accessed July 1, 2026). (in Ukrainian)

7. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro kharakterystyky ta klasyfikatsiini oznaky klasiv strakhuvannya, osoblyvosti zdiisnennia diialnosti zi strakhuvannya ta ukladannia dohovoriv za klasamy strakhuvannya: Postanova Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy vid 25.12.2023 vol. 182 (2023) [On approval of the Regulation on characteristics and classification features of insurance classes, specifics of insurance activities and conclusion of insurance contracts by insurance classes: Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine Vol. 182 dated December 25, 2023]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0182500-23#Text> (accessed July 1, 2026). (in Ukrainian)

8. Strakhuvannya hotivkovoho kredytu vid PryvatBanku (n.d.) [Cash loan insurance from PrivatBank]. Available at: <https://privatbank.ua/strakhuvannya/hotivkovyi-kredyt> (accessed July 15, 2026).

9. TAS-Kredytnyi zakhyst (n.d.) [TAS-Credit Protection]. Available at: <https://sgtas.ua/other-products/a-bank/> (accessed July 15, 2026).

10. Strakhuvannya pozychalnykiv – Zakhyst bankivskykh klientiv (n.d.) [Borrower insurance – protection of bank customers]. Available at: <https://pzulife.com.ua/products/banks/pozychalnyk.html> (accessed July 15, 2026).

11. Khudolii Yu. S., Hlushko A. D. (2026) Upravlinnia kredytnymy ryzykamy bankiv Ukrainy v umovakh voiennoho stanu: koreliatsiino-rehresiine modeliuvannya [Credit risk management of Ukrainian banks under martial law: correlation and regression modeling]. *Transformatsiina ekonomika – Transformational Economy*, vol. 2 (15), pp. 173–180. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2026-15-27>

12. Pryimak A. Yu. (2025) Otsinka efektyvnosti strakhovykh mekhanizmiv u znyzhenni kredytnykh ryzykiv pozychalnykiv [Evaluation of the effectiveness of insurance mechanisms in reducing borrowers' credit risks] / nauk. ker. Yu. S. Khudolii. *Rozvytok finansovoho rynku v Ukraini: zahrozy, problemy ta perspektyvy*: materialy VII Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (Poltava, November 27, 2025). Poltava : Nats. un-t im. Yu. Kondratiuka. (in Ukrainian)

13. Strakhuvannya onlain: yak shtuchnyi intelekt zminiuiе rynek (n.d.) [Online insurance: how artificial intelligence is changing the market]. Available at: <https://vitatv.com.ua/novyny-kompaniy/strakhuvannya-onlayn-yak-shtuchnyy> (accessed July 20, 2026)

14. The future of Credit Insurance: Embracing AI for strategic advantage (n.d.). Available at: <https://group.atradius.com/knowledge-and-research/resources/the-future-of-credit-insurance-embracing-ai-for-strategic-advantage> (accessed July 20, 2026)

15. The EU Artificial Intelligence Act. Up-to-date developments and analyses of the EU AI Act (n.d.). Available at: <https://artificialintelligenceact.eu/> (accessed July 20, 2026)

УДК 368:336.77

JEL G22, G21, G32

Худолій Юлія Сергіївна, кандидат економічних наук, доцент, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка». **Добропас Анастасія Володимирівна**, магістр. Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка». **Приймак Анастасія Юріївна**, бухгалтер. Launchwell Consulting Company Limited, Таїланд. **Оцінка ефективності страхування кредитних ризиків у забезпеченні стабільності банківського сектору.**

Стаття присвячена дослідженню ролі страхових механізмів як одного з важливих інструментів зміцнення фінансової стійкості банківських установ, з акцентом на специфіці споживчого кредитування. Розглянуто проблему зростання кредитних ризиків під впливом макроекономічної нестабільності та воєнних викликів, що вимагає вдосконалення методів захисту банківського капіталу. Метою дослідження є обґрунтування ефективності страхування кредитних ризиків для мінімізації втрат банків та аналіз перспектив інтеграції новітніх технологій у цей процес. За результатами аналізу встановлено, що сучасний вітчизняний ринок страхування кредитних ризиків перебуває на етапі становлення та характеризується високою волатильністю показників виплат і обмеженим вибором профільних продуктів. Виявлено ключові бар'єри, що стримують розвиток галузі, зокрема недовіру до страховиків та високі тарифні ставки. Особливу увагу приділено потенціалу цифрової трансформації: обґрунтовано доцільність впровадження адаптивних «ШІ-полісів» для моніторингу стану позичальників у реальному часі. На основі розрахунків доведено, що використання алгоритмів штучного інтелекту здатне забезпечити значне вивільнення банківських резервів, створюючи передумови для стабільного функціонування фінансового сектору в умовах зовнішніх шоків.

Ключові слова: страхування, кредитний ризик, ШІ-поліси, страхування кредитних ризиків, технології штучного інтелекту, фінансова стійкість.

UDC 368:336.77

JEL G22, G21, G32

Yuliia Khudolii, PhD in Economics, Associate Professor, National University “Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic”. **Anastasia Dobropas**, Master Student, National University “Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic”. **Anastasia Pryimak**, Accountant, Launchwell Consulting Company Limited, Thailand. **The assessment of the effectiveness of credit risk insurance in ensuring the stability of the banking sector.**

The research focuses on the critical role of insurance mechanisms as a fundamental tool for strengthening the financial stability of banking institutions, particularly within the volatile segment of consumer lending. In the context of modern macroeconomic instability and the unprecedented challenges posed by the military conflict in Ukraine, the efficiency of credit risk management has become a decisive factor for the survival and growth of the financial sector. The main topic of the article encompasses a comprehensive evaluation of how insurance can redistribute risks among financial market participants, thereby minimizing potential losses for banks and ensuring a more resilient capital structure. The core problem addressed in the study is the high level of credit risk inherent in consumer lending, which is heavily influenced by social, behavioral, and external economic factors such as inflation and fluctuating employment rates. Despite its importance, the Ukrainian credit risk insurance market remains underdeveloped and characterized by extreme volatility. The authors highlight that most existing insurance products are indirect, covering the life or health of the borrower rather than the credit default risk itself. Furthermore, significant barriers such as high insurance tariffs, a lack of transparency in reporting, and low public trust in insurance companies continue to hinder the integration of effective risk-mitigation strategies. The primary purpose of the article is to substantiate the necessity of insurance in minimizing financial risks, analyze the current state of the Ukrainian insurance market, and explore the transformative potential of innovative technologies. The authors aim to identify ways to optimize bank reserves and enhance risk management through the adoption of digital solutions. The generalized results of the study reveal a significant instability in the domestic insurance market, exemplified by an anomalous loss ratio of 632.2% in 2023 due to war-related defaults. A key contribution of the research is the conceptualization of the «AI-policy» – an adaptive insurance model based on machine learning. Unlike traditional static assessment, this model allows for real-time monitoring of a borrower's financial health. Through quantitative analysis using PrivatBank as a case study, the authors demonstrate that implementing AI-driven risk assessment could potentially release over 1.18 billion UAH in bank reserves by improving the quality of the loan portfolio. The findings conclude that the future of banking stability lies in the synergy of comprehensive insurance products and advanced digital technologies, aligned with European regulatory standards such as the EU Artificial Intelligence Act.

Key words: insurance, credit risk, AI policies, credit risk insurance, artificial intelligence technologies, financial stability.